

tuinbouw jongeren

Het jaarboek van 2023

**Veerkracht
is onmisbaar**

Pak die kans

**De
stikstof
crisis**

**Het nieuwe
telen met LED**

**Zorgen
om de kas
van morgen**

**Uitdagingen voor nu
Kansen voor later**

INHOUD

Tuinbouw Jongeren is hét kennisplatform voor de jongere generatie die geïnteresseerd is in de tuinbouw. Zo organiseert Tuinbouw Jongeren voor de leden maandelijks activiteiten en komt het op voor de toekomst van de sector. Om dit te kunnen bereiken streven we naar duurzame relaties met onze leden, het bedrijfsleven, de overheid en de maatschappij.

- 4 Voorwoord
- 24 Nieuwsoverzicht 2022
- 33 Woordzoeker
- 39 Interview Tim Kortekaas
- 42 Innovatie

Columns

- 6 Roos van Velzen & Robin van Wijk
- 9 Peter Geelen
- 10 Henk van Dongen
- 14 Joyce, Debbie en Daphne van der Burg
- 17 Adri Bom-Lemstra
- 19 Mitchel Visser
- 22 Reinier Hoogendoorn
- 28 Lisette van der Knaap
- 34 Leon Buskermolen
- 40 Katy van der Sand
- 47 Vera Grootcholten

Veerkracht is onmisbaar

6

Roos van Velzen & Robin van Wijk
Koppert B.V.

Samen zorgen voor de kas van morgen!

17

Adri Bom-Lemstra
Voorzitter Glastuinbouw Nederland

Ondernemer in het buitenland

22

Reinier Hoogendoorn
AltaNova

24

Nieuwsoverzicht 2022

Uitgever

Tuinbouw Jongeren
Westland & Oostland
info@tuinbouwjongeren.nl
bestuur@tuinbouwtoekomst.nl

Bestuur Westland

William van den Berg, Jurrian van den Beukel,
Jochem den Bleker, Joyce Groenewegen,
Marino Noordam, Tim Kortekaas, Rick van Schie,
Winny van Heijningen, Jim Schoenmaker, Tim Prins,
Danique Nederpel en Jeff Zuidgeest

Bestuur Oostland

Pieter Ammerlaan , Marco van Adrichem, Marc van der Arend,
Sandra Hogervorst, Tom van Koppen, Leon van Mil,
Hannah Zwinkels en Mike Zuidgeest

Aan dit nummer werkten mee

Jurrian van den Beukel, Joyce Groenewegen, Leon van Mil, Tim Kortekaas,
Danique Nederpel, Marino Noordan, Hannah Zwinkels en Jeff Zuidgeest

Design en productie

SPEAX | creative minds

2023

“Laten we ons focussen op datgene waar we wél invloed op uit kunnen oefenen!”

Een nieuw jaar: Een nieuwe schone lei om mee te beginnen. Een vers en nieuw jaar wat voor ons ligt maakt ons altijd een beetje weemoedig: Het is bizar wat we de afgelopen drie jaar allemaal hebben meegemaakt. Eerst Covid-19 en daarna een oorlog in Europa gepaard met een energiecrisis. Zou 2023 dan eindelijk eens een ‘normaal jaar’ worden? Of toch weer een jaar met onverwachte gebeurtenissen, zorgen, onzekerheid, twijfel en keuzestress?

Het afgelopen jaar hebben we als tuinbouwsector weer een hoop wijze lessen geleerd, zoals welke factoren er invloed hebben op onze sector. Zo hadden we bijvoorbeeld nooit verwacht dat er een oorlog zou uitbreken in Europa. Deze oorlog kost niet alleen onnodig mensenlevens, maar zorgt onder andere voor een verstoring van processen binnen verschillende ketens zoals een boycot op de bloemen- en plantenmarkt en daarnaast energieprijzen die de pan uit rijzen. Wie had dat kunnen denken aan het begin van 2022?

Dit jaarboekje heeft als thema ‘Zorgen om de kas van morgen – uitdagingen van nu, kansen voor later’. Misschien kunnen we ons beter afvragen: ‘Wat zijn de uitdagingen en kansen voor de kas van morgen?’ We kunnen natuurlijk niet in de toekomst kijken, maar het is een feit dat we een uitdaging hebben op het gebied van zo efficiënt mogelijk produceren met zo minmogelijk (liefst helemaal geen) uitstoot van stikstof en CO². Hierin zien we een hoop ontwikkelingen binnen andere sectoren, welke mogelijk ook binnen de tuinbouwsector toepasbaar zijn om deze uitdaging aan te gaan.

Jurrian van den Beukel
Voorzitter Tuinbouw Jongeren Westland

Ook arbeid zal de komende tijd een uitdaging blijven. Beschikbare handjes worden schaars en de kosten stijgen. Als sector blijven we continu zoeken naar automatiseringsoplossingen om de druk op de arbeidsvraag te verlagen. Het zijn lastige tijden, maar op de rand van de afgrond heb je het beste uitzicht, zullen we maar zeggen!

Het afgelopen jaar heeft ons wel doen inzien hoe fantastisch onze sector eigenlijk is. We lijken het probleemoplossend denken te hebben uitgevonden; de snelheid waarmee de tuinbouwsector schakelt is echt ongekend. Dat maakt dat we als sector ontzettend veel bestaansrecht hebben. Het is soms moeilijk om dit bestaansrecht van de sector over te brengen op de ‘gewone’ Nederlander, maar ook hier maken we positieve stappen in. Echter laten we gezamenlijk keer op keer zien hoe snel we kunnen schakelen om plotselinge veranderingen in onze keten. De kracht om ons aan te passen, de competentie om te kunnen veranderen als bedrijf, maar ook als sector: Dat maakt ons sterk.

Laten we ons als Nederlandse tuinbouw focussen op hetgeen waar we wél invloed op uit kunnen oefenen en laten we voor dit motto gaan staan! Al verzinnen ze nog strengere eisen aan uitstoot, gebruik van middelen en de mate van onze CO² footprint, wij blijven denken, ontwikkelen, rekenen en investeren zodat dat wat vandaag een uitdaging is, een vanzelfsprekendheid is in de toekomst.

Een heel goed en vruchtbaar 2023 toegewenst!

Pieter Ammerlaan
Voorzitter Tuinbouw Jongeren Oostland

“In 2030 bestaat de land- en tuinbouw in Nederland uit een duurzame productie met weerbare planten en teeltsystemen, waardoor ziekten en plagen veel minder kansen krijgen en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen zo veel mogelijk kan worden voorkomen”.

Roos van Velzen & Robin van Wijk
Koppert B.V.

Veerkracht is onmisbaar

Dat tuinbouwondernemers innovatief zijn dat wisten wij al, maar in de huidige situatie is ondernemen echt topsport. Het laat zien dat ondernemers beschikken over veerkracht en snel kunnen schakelen. Dat niet alleen telers zelf, maar ook toeleveranciers veerkrachtig moeten zijn is wel gebleken de afgelopen tijd. Alle schakels in de sector zijn aan elkaar verbonden en raken elkaar. Als consultants biologische gewasbescherming in de groenteteelt (Robin) en sierteelt (Roos) komen wij op veel prachtige tuinbouwbedrijven. Ook als consultants lopen wij tegen de nodige uitdagingen aan.

Telers gaan op een andere manier telen, waar mogelijk wordt er kouder geteeld en daarnaast worden bij veel bedrijven de SON-T lampen ingeruild voor LED lampen. Door deze aanpassingen verandert het klimaat in de kas, wat effect kan hebben op onze natuurlijke vijanden. Onze roofoormen bijvoorbeeld zijn bij koudere temperaturen minder actief. Gelukkig biedt de natuur ook oplossingen die minder gevoelig zijn voor koudere temperaturen zoals aaltjes, gaasvliegen, insectpathogene schimmels, trichoderma, biostimulanten en bijvoerstrategieën. Telers hoeven dus zeker niet hun biologische strategie overboord te gooien. Het zorgt er voor dat wij op een creatieve manier naar onze natuurlijke oplossingen gaan kijken. We zien kansen in nieuwe (koudere) teelten en vinden een weg om onze bestaande producten op de juiste manier in te zetten. Dat het inzetten van biologie belangrijk blijft, ook als de temperatuur naar beneden

gaat, staat als een paal boven water. Als het straks februari is en het zonnetje schijnt weer in je nek, dan kunnen plagen zoals trips zich razendsnel ontwikkelen. Juist daarom is het van belang dat er al een leger aan natuurlijke vijanden aanwezig is om de plaagdruk beheersbaar te houden.

Met de beperkingen van het middelenpakket krijgt de teler steeds meer uitdagingen op het gebied van plaagbeheersing. Wetten en regels die elkaar tegenspreken zijn regelrechte hindernissen in het verduurzamen van de land- en tuinbouw. Terwijl dit juist zo belangrijk is kijkend naar de ‘Toekomstvisie Gewasbescherming 2030’ van de overheid. Het volgende wordt daarbij gezegd: “In 2030 bestaat de land- en tuinbouw in Nederland uit een duurzame productie met weerbare planten en teeltsystemen, waardoor ziekten en plagen veel minder kansen krijgen en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen zo veel mogelijk kan worden voorkomen”.

Ingewikkelde regelgeving zorgt ervoor dat het ons vijf tot zeven jaar kost om een nieuw middel toegelaten te krijgen in de EU, en nog eens twee tot drie jaar om het op de markt te krijgen. Dagelijks werken meer dan 40 collega's van ons aan het versnellen van deze toelatingen.

Er zijn nog genoeg uitdagingen voor de sector en dit zal altijd blijven. Veerkracht is daarom van belang, bij iedere schakel in de keten. Gebruik deze veerkracht en wees bovenal trots op wat er al bereikt is in deze prachtige sector. Het is een voorbeeld voor de toekomst.

De gloeilamp

Peter Geelen
Plantmonitoring.nl

De gloeilamp is niet ontstaan door
het continu verbeteren van de kaars

Dit lijkt mij wel een inspirerend en uitdagend thema voor jong aanstormend talent. Uitdagingen zijn er genoeg. Pak nu de kans om de bakens rigoureus te verzetten, nu de urgentie meer dan ooit aanwezig is. En de oplossingen vind je, zoals de titel aangeeft, als je op zoek gaat, met een open blik, buiten de gebaande wegen. Daarom zend ik jullie uit in drie richtingen waar je het zoeken kunt.

Allereerst is de plant duurzaam van nature. Planten gaan super efficiënt om met veel of weinig licht, water en energie. De sleutel voor verduurzaming, waaronder ook energiebesparing, zit dus in de plant! Benut die potentie van de natuurlijke kracht van planten, om gratis licht en energie van de zon maximaal te benutten. Verken daarom nieuwe wegen voor de teeltstrategie. En zoek het niet in dure technieken.

Ten tweede wil ik jullie aansporen om een stip op de horizon te zetten en een teeltplan te maken hoe je daar komen wil. Focus daarbij op je eigen mogelijkheden. Ga uit van je eigen kracht en laat je vooral niet afleiden door anderen. Werk je plan consistent uit en spiegel het resultaat aan je plan. Daarmee kom je veel verder dan continu naar je buurman te kijken, of hoe je voorgangers het in het verleden deden.

Als laatste derde richting kan ik jullie niet genoeg aanmoedigen om open te staan voor nieuwe wegen. Kijk eens verder dan je eigen kringetje. Nieuwsgierigheid brengt je waar je met weten nooit komt. Andere teelten of andere sectoren bieden absoluut inspiratie. Ook van tuinders in andere delen van het land of de wereld kunnen je veel leren. Vraag je af of jij wel de koploper bent die je denkt te zijn in Nederland? Blijf nieuwsgierig en jezelf verwonderen. Dan gaat er een wereld voor je open.

Om van de kaars naar de gloeilamp te komen kan ik jullie niet beter uitdagen dan de bewerkte parabel die in het voorwoord staat van het boek Plant Empowerment. Als steun in de rug voor alle onafhankelijke, jonge denkers, vrij bewerkt uit de Tao van Poeh, door Benjamin Hoff, 1985.

Op de terugreis van het K'oen-loen-Gebergte verloor de Gele Keizer de donkere TAO-parel. Hij zond Kennis uit om haar te zoeken, maar Kennis was niet in staat haar te begrijpen. Hij zond Verre Blik uit, maar Verre Blik was niet in staat haar te zien. Hij zond Welsprekendheid uit, maar Welsprekendheid kon haar niet beschrijven. Tenslotte zond hij Onafhankelijke Geest, en Onafhankelijke Geest keerde terug met de parel.

Eén partner voor
de integratie van al uw
installaties en systemen

De stikstof crisis

Henk van Dongen
Manager Value Team Manure
Lely

mestkelder. De urine loopt via minuscule gaatjes de urinekelder in, vervolgens zuigt de Lely N-Capture van de Lely Sphere de stal- en mestkelderlucht af. Deze worden in de Lely N-Capture gewassen met zwavelzuur en in een aparte silo opgeslagen voor later gebruik (ammoniak wordt hierdoor ammoniumsulfaat).

Lely Sphere zorgt dus voor een spreiding bij de bron. Het voorkomt hier allereerst een groot deel van de ammoniakemissie zodat er schone, frisse stallucht ontstaat en zorgt er tegelijkertijd voor dat we waardevolle separate meststoffen creëren. De vaste mest met organische stikstof, en Fosfaat, de urineachtige fractie rijk aan Kalium en de geproduceerde minerale stikstof in de vorm van Ammoniumsulfaat.

Bij Lely geloven wij in innoveren. Niet in halveren. Innoveren zit in het DNA van Lely en dat maken we al sinds 1948 waar. Een eventuele afname van de veestapel in Nederland leidt alleen tot een grotere groei van de melkveestapel buiten Nederland, want de wereldwijde vraag naar zuivel neemt jaarlijks toe. Dit laatste is ook niet zo vreemd gezien de enorme groei van de wereldbevolking. De Nederlandse melkveehouder is een topspeler binnen de wereld zuivelmarkt. Nergens ter wereld staan de koe gezondheid en duurzaamheid zo centraal als in Nederland.

Wij zien de Lely Sphere als een goede stap in de richting van kringlooplandbouw en ondertussen werken we, samen met onze boeren, door aan de andere innovaties voor future proof dairy farming. Samen met de overheid en andere wetenschappelijke en technische instanties kunnen we nog grotere stappen zetten. Dit moet de insteek zijn om de stikstofproblematiek aan te pakken, en wij vragen de Nederlandse overheid om hiervoor te kiezen. Met als doel een duurzame, aangename en winstgevende toekomst te creëren voor onze voedselproducenten, waar wij oprecht trots op mogen zijn!

De stikstofcrisis is het gesprek van de dag. De grote onzekerheid bij onze boeren over wat dit betekent voor het voortbestaan van hun bedrijf is niet oke. De meeste melkveebedrijven in Nederland zijn opgebouwd door meerdere generaties die met hart en ziel gewerkt hebben aan hun bedrijf. Met duidelijke regelgeving en een langetermijnperspectief zijn wij ervan overtuigd dat boeren dat nog steeds willen. Bij Lely voelen we ons verbonden met de boeren in de melkveehouderij en doen we wat we kunnen om hen te blijven ondersteunen.

Er bestaat geen misverstand over; dat we als melkveehouderijsector ook ons steentje bij moeten dragen. De complexiteit van de stikstofcrisis zorgt ervoor dat er geen eenvoudige oplossing is waarmee de boeren en het milieu zijn gered. Lely is al jaren geleden begonnen aan een manier om precisie bemesting toe te kunnen passen. Tegelijkertijd reduceert die oplossing, de Lely Sphere, de ammoniakemissies in de stal tot aan 70%. Dit integrale stalsysteem verzamelt de vaste mest, via de Lely Discovery Collector en dumpst deze in een aparte

Wij zijn klaar voor de toekomst!

jij ook?

m

Mertens is dé totaalleverancier voor de professionele tuinbouw. Met onze drie pijlers (compleet assortiment, deskundig advies en snelle levering), bieden we onze klanten al bijna 70 jaar 'Groeikracht voor ondernemers'.

We zijn een no-nonsense organisatie, denken met je mee en schakelen snel. Een persoonlijke relatie met jou staat hierbij voorop. Met ruim 140 medewerkers, waarvan 35 gepassioneerde specialisten, die door heel Nederland actief zijn, hebben we voor elk vakgebied een betrokken en vertrouwde expert. Wij zijn thuis in de professionele tuinbouw en lopen voorop in biologische oplossingen.

**Wij staan graag voor je klaar om je het Mertens gevoel te laten ervaren!
En natuurlijk doen we dat ook online: efficiënt, overzichtelijk en snel!**

mertens

mertens-groep.nl

we love tomatoes

De volgende generatie ondernemers

Denk je aan de toekomst, dan denk je aan de volgende generatie managers en telers. Voor welke uitdagingen staan zij straks? En wat zijn de kansen voor jonge ondernemers? In het programma Future Proof van Growers United staat de toekomst van onze tuinbouwondernemers centraal. Samen met de volgende generatie discussiëren we over allerlei onderwerpen en werken we aan hun persoonlijke ontwikkeling. Dat is pas samen ondernemen!

we are growers united®

VAN GROEN | VOORT

Welke ambities heb jij?

Hoe kijk jij naar de toekomst? Wat zijn jouw plannen? Wij kijken graag met jonge tuinbouw ondernemers naar mogelijkheden en kansen voor jouw (toekomstige) bedrijf.

www.flynth.nl/tuinbouw

Flynth. Het beste advies dat we je kunnen geven.

 Flynth

“Zussen zijn is iets heel anders dan samen een bedrijf runnen”

Je zal als tuinbouwondernemer maar drie dochters krijgen! In de tuinbouw gaat bedrijfsopvolging vaak zo van vader op zoon. Maar dat hoeft dus geen problemen op te leveren. Vader Andre en moeder Renate vormen samen met tweelingzussen Joyce en Debbie (29) en jongere zus Daphne (25) “Plantenkwekerij Andre van der Burg” in Berkel en Rodenrijs. Tuinbouw Jongeren Oostland sprak de zussen op de kwekerij over hun ervaringen, hoe zij ondernemen combineren met het moederschap en hoe zij de toekomst zien.

De drie zussen groeiden letterlijk op tussen het gewas. “We woonden naast de kwekerij van onze ouders. Als we vakantie hadden was het op vakantie gaan óf werken, thuiszitten deden we niet. We konden altijd zo de kas in om te helpen” lichten de zussen toe. Ondanks dat kregen ze vanuit huis wel mee om verder te kijken. Zo werkte Daphne als kapster, werkte Debbie bij de juwelier en Joyce studeerde bedrijfskunde en werkte een aantal jaar bij Plantenkwekerij Leo Ammerlaan in Bleiswijk.

Ondanks dat hun ouders aanmoedigde om ook verder te kijken dan de kwekerij, kwamen zij stuk voor stuk terug. Debbie: “Het voelde ineens niet meer als werken, dan vind je het leuk worden en ontwikkel je er passie voor!”. De vraag of de zussen het bedrijf over willen nemen is hun vaker gesteld. “De intentie is er zeker wel, maar laten we eerst maar een paar jaar goed met zijn drieën meedraaien om te zien of dat we dit bijvoorbeeld wel kunnen met zijn drieën. Zussen zijn is namelijk iets heel anders dan samen een bedrijf runnen.”

Ze praten met veel trots over hun teelten Skimmia’s en Potrozen. De keuze voor Skimmia’s en rozen is weloverwogen gekozen. De teelten wisselen elkaar namelijk goed af. Skimmia’s staan jaarrond op het bedrijf. De potrozen zijn periodiek. De grootste piek in de afzet van de potrozen ligt daar tijdens de Moederdag. Skimmia is meer richting het najaar. Hierin telen ze planten in diverse potmaten en zowel zonder als met bes.

Joyce, Debbie en
Daphne van der Burg
Plantenkwekerij Andre van der Burg

Joyce en Daphne zijn inmiddels ook allebei moeder van twee kinderen. Daarom is er bewust rekening gehouden met een flexibele dagelijkse taakverdeling en structuur. “Het is niet altijd makkelijk, maar we vinden onze weg” zegt Joyce. Gelukkig hebben zij altijd nog hun ouders waar ze op terug kunnen vallen: “Onze moeder is een top oma die graag bijspringt in het oppassen” vertelt Joyce. “Debbie pakt meer dingen op buiten werk tijd” vulde Daphne aan aangezien zij geen kinderen heeft.

te brengen. Daarnaast bouw je tegelijkertijd een relatie op met je klant wat ook veel waard is.

Grote uitdagingen in de toekomst pakken de meiden dan ook op als kansen. Toch zijn er ook zorgen, wat als bijvoorbeeld de overheid ineens bepaald dat we de ketel op aardgas niet meer mogen gebruiken vraagt Joyce zich af? Bestrijdingsmiddelen die gebruikt worden ter correctie naast de biologische bestrijders wordt ook lastiger, wat mag op een gegeven

aantal eigen rassen naast het huidige assortiment. Daphne zou graag het eigen uitgangsmateriaal willen bewortelen. Met beide bedrijfstakken aan het pakket toe te voegen hopen ze klaar te zijn voor de toekomst en niet te afhankelijk hoeven worden van andere bedrijven.

De meiden praten met veel respect over hun ouders, die voor nu nog volle bak meedraaien in het bedrijf maar steeds vaker kunnen genieten van hun vrije tijd. Joyce: onze vader heeft

Als afsluiting geven de meiden aan “doe wat je leuk vindt, dan komt het van zelf goed”

Regelmatig bezoeken klanten hun bedrijf maar de meiden gaan ook weleens langs bij hun klanten in de monsterbus. Daphne: de klanten kunnen het product online zien maar het echt in hun handen vasthouden is veel beter. Zo kunnen ze precies zien wat ze kopen en hoe gaaf het product is, dit is online lastiger over

moment nog wel? Allemaal vragen waarbij de antwoorden lastig zijn en waar ze onbewust toch veel aan denken. Toch blijven ze verduurzamen, innoveren en investeren in mechanisatie en schermkassen. Maar Debbie vult ook aan dat ze een opstart heeft gemaakt met de veredeling. Ze ziet in de toekomst graag een

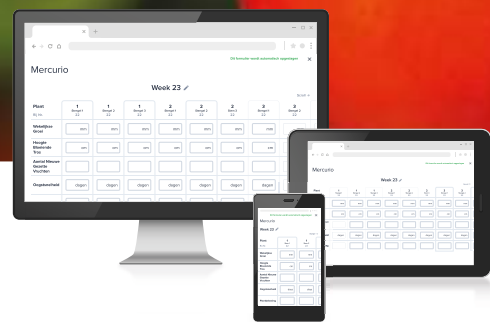
zoveel kennis die hij nog steeds aan het overbrengen is over o.a. de teelt. Alle drie hebben we namelijk geen tuinbouw opleiding geeft een van de drie zussen aan. Hij geeft ons alle ruimte en vrijheid om het ook op onze eigen manier te doen. We doen het met elkaar en we vinden het leuk en dat is het belangrijkste!

Onderdeel van de ROCKWOOL Groep

The more you know
the better you grow

Benieuwd naar hoe data u nog beter kan helpen bij het telen?
Ontdek e-Gro – Het software platform voor data driven Precision Growing

www.grodan.nl/e-Gro

Samen zorgen voor de kas van morgen!

Adri Bom-Lemstra
Voorzitter
Glastuinbouw Nederland

Z

Zorgen om de kas van morgen, of zorgen voor de kas van morgen? Het is slechts één woord verschil, maar tegelijkertijd een wereld van verschil. Uiteraard heb ik me in 2022 weleens zorgen gemaakt over de kas van morgen, over de toekomst van de glastuinbouw en over het

voortbestaan van veel glastuinbouwbedrijven. Een oorlog aan de grens van de EU, de enorme stijging van de gasprijs en het uitblijven van steun, begrip en erkenning vanuit politiek Den Haag gaven daar ruimschoots aanleiding toe. Maar tegelijkertijd maakte die situatie mij ook strijdbaar; 'zorgen om' werd verdrongen door 'zorgen voor'.

Die instelling zag en zie ik gelukkig ook terug bij veel ondernemers, bij veel jonge ondernemers bovendien. Vertrouwend op de kracht en de toekomst van de sector zie ik bedrijven die – waar mogelijk – investeren in energiebesparing, in samenwerking, in koersverandering. Overtuigd als telers zijn van de meerwaarde van glastuinbouwproducten voor een gezonde, gelukkige wereldbevolking, maar ook van de essentiële bijdrage aan de energietransitie. Het is heel nadrukkelijk deze uitgebreide sectorboodschap die ik als voorzitter van Glastuinbouw Nederland onder de aandacht blijf brengen van de politiek in Den Haag en Brussel, maar ook in de provincies en de glastuinbouwgemeentes. Voor de kas van morgen is een gerichte lobby van cruciaal belang.

Alle mogelijkheden zijn afgelopen jaar ingezet om de specifieke kenmerken van de glas-tuinbouw over te brengen. Dat is noodzakelijk, zo heb ik al in een vroeg stadium geconstateerd. Het besef dat de kracht van het brede tuinbouwcluster het resultaat is van honderd jaar innovatie en topondernerschap is blijkbaar onvoldoende doorgedrongen bij de beleidsbepalers. En ook het publiek verzandt te veel in aannames over energieverbruik en ge-wasbescherming, zonder het complete verhaal tot zich te nemen en het unieke karakter van de sector te onderkennen. Daarom is

Glastuinbouw Nederland parallel aan de politieke lobby een publiekscampagne gestart. De realiteit is immers dat we op verschillende borden moeten schaken. Onze relevantie moet duidelijk zijn, want de kas van morgen moet natuurlijk wel in Nederland staan, als basis van een sterke, veelzijdige keten.

“De realiteit is immers dat we op verschillende borden moeten schaken”.

Dat is uiteraard onze inzet voor de hardwerkende en vooruitstrevende ondernemers, maar feitelijk voor de bevolking van heel ons land, of zelfs van West-Europa. Gezondheid en geluk bepalen immers het welzijn en de welvaart van iedere inwoner. En dat we serieus werk moeten maken van de energietransitie en klimaatdoelstellingen is een opdracht die niemand nog kan negeren. De glastuinbouw kan daar een belangrijke bijdrage aan leveren. Jullie sturen de kassen aan die daarvoor kunnen zorgen. De geschiedenis leert dat een vooruitstrevende sector sterker uit een crisis kan komen. Daar houd ik me zeker aan vast. Zorgen om de kas van morgen zijn begrijpelijk, zorgen voor de kas van morgen is een uitdaging die we vol vertrouwen met elkaar aangaan.

Of je groene vingers hebt of niet, bij Beekenkamp Group zijn er zoveel verschillende stages en banen dat er altijd wel iets voor jou bij zit! Ben jij een echte teeltspecialist of een vasthoudende onderzoeker? Duik jij het liefst in cijfers en feiten en ben je een echte strateeg? Ben jij altijd klantgericht en ga je voor de beste kwaliteit? Of ben je creatief en doelgericht en zorg je dat onze producten wereldwijd bekend zijn?

Wat je kwaliteiten ook zijn, **samen gaan we voor het beste resultaat en groeien we verder!**

Kijk op onze website voor de vacatures:

WWW.WERKENBIJBEEKENKAMP.NL

Mitchel Visser
Area Sales Manager
Hortilux

Dagelijks hoor ik van mijn klanten hoeveel de gestegen energieprijzen teweegbrengen. We zien hierbij duidelijke verschillen in aanpak. Of ondernemers al dan niet een WKK hebben en hun energieprijzen – geheel of gedeeltelijk – hebben vastgelegd, maakt een wereld van verschil. En dergelijke zaken zijn ook bepalend voor de keuzes die zij maken.

Het aantal aanvragen voor LED-belichting is in de afgelopen periode explosief gestegen, zowel vanuit bestaande als van nieuwe klanten. We zien dat zij daarom versneld overstappen naar een hybride of full LED-groeilichtinstallatie. Het doel hiervan is om met minder energie hetzelfde lichtniveau te behalen, waardoor het productieniveau op peil blijft met lagere kosten. Ook zijn er nog steeds klanten die een hoger lichtniveau ambiëren zonder stijgend energieverbruik.

Waar terugverdientijden bij LED voorheen op vijf tot zeven jaar lagen, is dat in de huidige energiemarkt inmiddels maximaal drie jaar geworden. Er zijn zelfs klanten die hun LED-installatie al binnen een jaar hebben terugverdiend!

Naast de toevoeging van LED zijn er ook nog andere mogelijkheden om de energiebehoefte van de bestaande HPS-installatie te verlagen. Kleine aanpassingen aan het groeilichtstelsel kunnen al resulteren in fors lagere energiekosten. Het kiezen voor de juiste schakelmomenten, kleine

aanpassingen in de groeilichtcurve, dimmen en het optimaliseren van de belichtingsuren kunnen bijvoorbeeld al een groot verschil maken.

De keuze voor LED-groeilicht brengt een hele nieuwe manier van telen met zich mee en heeft invloed op veel factoren binnen de kas: fertigatie, klimaat, scherming, biologie, et cetera. Het creëren van de optimale plantbalans is hierin essentieel. Dit staat centraal binnen de Plant Empowerment-

Het nieuwe telen met LED

De energiecrisis slaat vooral in de glastuinbouw hard toe. Vrijwel niemand ontkomt aan grote kostenstijgingen als gevolg van de hoge gas- en elektriciteitsprijzen.

filosofie, waarvan wij een van de implementatiepartners zijn. Samen met de andere implementatiepartners hebben wij een geïntegreerde totaaloplossing voor een succesvolle teeltstrategie onder LED ontwikkeld. Op die manier hebben telers de fijne kneepjes van het telen onder LED snel onder de knie en worden opstartverliezen beperkt.

VORST

Iedereen is er mee bezig, geld besparen. Onderhoud wordt vaak overgeslagen terwijl het juist zo belangrijk is om op de langere termijn geld te besparen.

Van der Horst spuit en schildert al ruim 45 jaar verwarmingsbuizen en constructiematerialen voor de glastuinbouw. Zowel voor de nieuwbouw als voor onderhoud, zowel in het binnenland als in het buitenland.

Een goede coating biedt bescherming tegen roestvorming en draagt bij aan een langere levensduur van de installatie, maar zorgt ook voor meer licht- en warmtereflectie. Wij hebben een coating ontwikkeld die duurzaam is en past in de globaliserende, groene wereld.

Wil je meer weten over de mogelijkheden? Bezoek onze website, bel of mail!

Mercuriusplein 4a
2685 LP Poeldijk – Holland
T +31 (0) 174 – 240 531
E administratie@rvdhorst.nl

www.rvdhorst.nl

Voor al uw technische installaties op het gebied van water, elektro, licht en klimaat

Dé specialist in tuinbouwtechniek

 HORTICOOP
TECHNICAL SERVICES

WWW.HCTS.TECH

Created with Passion

Sterk in ontwikkeling van nieuwe tomatenrassen

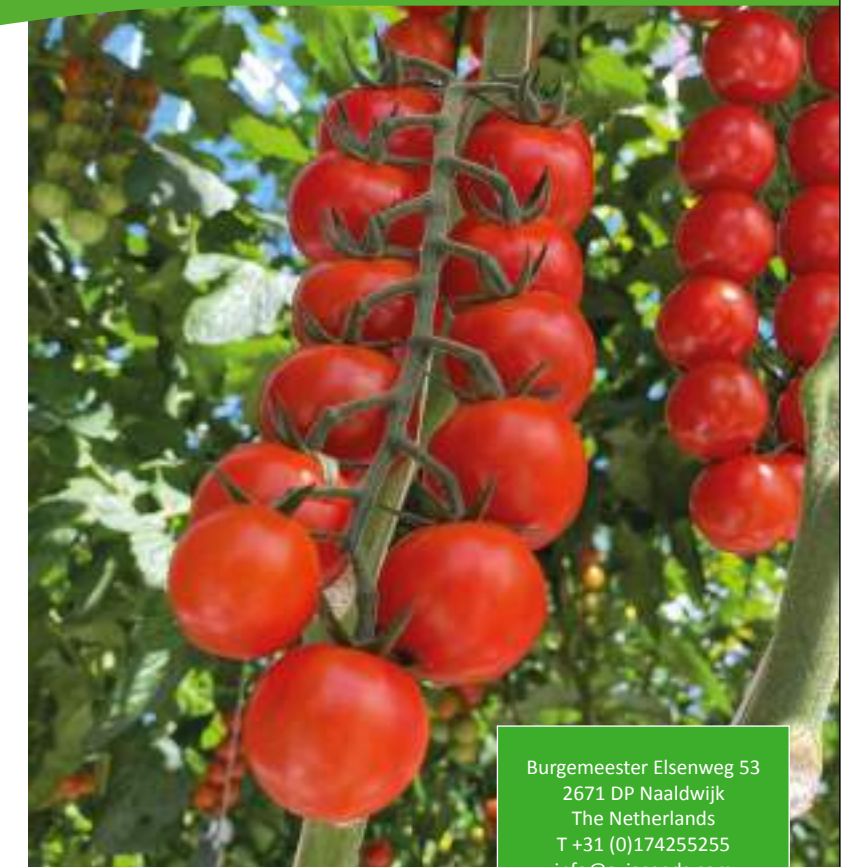
Axia is een innovatief veredelingsbedrijf dat gespecialiseerd is in het veredelen en ontwikkelen van tomaten zaden voor de beschermde teelt. We hebben een toegewijd programma voor de high tech tuinbouw, met en zonder belichting.

Ons veredelingsprogramma kenmerkt zich door een sterke focus op smaak en gezondheid, tezamen met een hoge productie.

Kijk voor meer informatie op onze website en volg ons op social media.

 axia
vegetable seeds

Burgemeester Elsenweg 53
2671 DP Naaldwijk
The Netherlands
T +31 (0)174255255
info@axiaseeds.com
www.axiaseeds.com

HAMIPLANT
WE BRING VITALITY

Een groot deel van onze medewerkers is opgegroeid in én tussen de kassen van bloemen en planten in het mooie Westland. Daardoor hebben zij al op jonge leeftijd de passie ontwikkeld voor sierteeltproducten. Wij voelen ons thuis tussen de planten: het brengt ons geluk en vitaliteit!

Dagelijks voorzien wij onze klanten van een breed assortiment kamer- en tuinplanten van een hoge kwaliteit. Onze productspecialisten stellen het assortiment samen bij 'onze' kwekers én de accountmanagers stemmen het assortiment af op de klantbehoefte. Of het nu voor de klanten van een bouwmarkt, supermarkt, tuincentrum of bloemist is, voor ieder afzetkanaal staat het juiste assortiment.

Gezamenlijk met onze leveranciers richten wij een duurzame keten in, waardoor de consumenten in Europa de mogelijkheid heeft om op een verantwoorde wijze dagelijks te genieten van al het moois dat de natuur ons te bieden heeft. Zodat iedereen de vitaliteit ervaart die planten brengen!

Venus 280, 2675 LP Honselersdijk

+31 (0)174 - 612 323

shop.hamiplant.nl

amalia@hamiplant.nl

Ondernemer in het buitenland

‘Ik denk dat de stikstofcrisis op dit moment nog niet de grootste uitdaging is voor de tuinbouwsector, maar ik ben ervan overtuigd dat dat wel gaat komen.’

Reinier Hoogendoorn
AltaNova

Dit zijn de woorden van een enthousiaste jonge ondernemer die de uitdagingen binnen de tuinbouwsector om wil zetten in kansen voor later. Reinier en zijn broer Harm hebben nu zo’n half jaar geleden het stokje overgenomen van de oudere generatie en samen staan zij nu aan het roer van AltaNova. Het bedrijf telt in totaal drie vestigingen in Nederland en één in Portugal. Als bedrijf staan zij voor een stukje exclusiviteit en het beschikbaar maken van niche producten op de markt.

Zoals we allemaal weten zitten we in een gasprijzen -en stikstofcrisis. Volgens Reinier staan we met z’n alle voor een enorme uitdaging die ieder op zijn eigen manier aanvielt.

Op de korte termijn zal het de meeste bedrijven een hoop geld kosten. Maar hij weet zeker dat de investeringen die we nu in onze bedrijven doen, ons helpen voor te bereiden op de toekomst.

Ook verduurzaming van je bedrijf speelt hierin een grote rol. AltaNova is constant bezig om te kijken naar mogelijkheden om het bedrijf te verduurzamen. De stappen naar een duurzaam bedrijf die AltaNova al heeft gezet zijn bijvoorbeeld de start van een kwekerij in Portugal en het kritisch samenstellen van het assortiment, kijkend naar de energiebehoefte die een product vraagt. De focus op de toekomst ligt volgens Reinier dan ook op een 100% energiezuinige teelt.

Als bedrijf heeft AltaNova een tijd geleden al ingezet op duurzame teelt. Op de locatie in Portugal kunnen door het mediterrane klimaat de terras -en vaste planten buiten worden gekweekt, op niet verwarmde accommodaties. Door deze duurzame manier van kweken zien ze dat de stijgende gasprijzen het bedrijf minder hard raakt.

De geproduceerde planten moeten natuurlijk ook op transport naar Nederland. Reinier verteld hierover dat ze zo min mogelijk impact willen maken op het milieu. Daarom is er intern onderzoek gedaan door studenten van de WUR (Wageningen University & Research) naar de carbon footprint van AltaNova. Uit het onderzoek blijkt dat AltaNova 70% minder energie verbruikt met de Portugese productie ten opzichte van de Nederlandse. Het stukje footprint dat plaatsvindt zit vooral in het transport. In Nederland zouden de planten moeten worden verwarmd in de kas en dergelijke. Daarom is de Co2 uitstoot ondanks het transport van de Portugese kwekerij nog altijd 70% minder dan als ze dezelfde producten zouden kweken in Nederland.

De locatie in Portugal is door de inzet van schaalvergroting in 4 jaar tijd van 4 naar 16 hectare gegroeid. De ambitie van AltaNova is om deze locatie in de toekomst te laten groeien.

Tot slot laat Reinier weten ‘We kijken met trots terug op de groei van afgelopen 4 jaar. We staan met zijn alle voor een grote uitdaging, maar we zien de toekomst zonnig tegemoet!’

Havecon Horticultural Projects is uw partner voor complete turn-key tuinbouwprojecten!

Vanuit ons hoofdkantoor in Bleiswijk en onze vestiging in Noord-Amerika **ontwikkelen en produceren wij moderne tuinbouwkassen**. Samen met onze strategische partner Voorwinden Groep zorgen we voor de realisatie hiervan. Maar niet alleen kassen. Met de **kennis en ervaring in eigen huis** levert Havecon **complete turn-key projecten**. **Van een eerste idee tot service na de oplevering, Havecon begeleidt u graag bij elke stap van het bouwproces.** Wat uw plannen ook zijn, **wij denken graag met u mee!**

Partner of
ATRIUM agri

Meer informatie en op de hoogte blijven van onze projecten? Neem een kijkje op www.havecon.com en volg ons op social media.

Van de Kasteellestraat 56a, 2691ZP, 's-Gravenzande - Tel 0174-440044

Sonneveld Voogd Adviesgroep

VERTROUWD, DESKUNDIG en
100% ONAFHANKELIJK

- **Verzekeringen**
Particuliere en bedrijfsverzekeringen met een specialisme in de glastuinbouw.
- **Hypotheek**
Met advies dat verder gaat dan alleen de financiering.
- **Bedrijfszekerheid**
Advies om de continuïteit van de onderneming te waarborgen.
- **Financieel advies**
Voor de werknemer, de ondernemer en de directeur-grootaandeelhouder (DGA).

WWW.SONNEVELDVOOGD.NL

Quality oogst eerste lelies op overgenomen locatie van R. & A. van Kester

Januari 2022

Ineens staat de succesvolle glastuinbouw het water aan de lippen

Maart 2022

Start bouw aardwarmteproject Maasdijk

Mei 2022

Jonge ondernemers meegenomen in traject Tuinbouw Toekomst Oostland

Juni 2022

Vanaf 2026 waterstofterminal in haven Rotterdam

Juni 2022

Stora Enso kondigt de overname van De Jong Packaging Group aan

September 2022

‘Die perzikkuis is echt een hardnekkig, vervelend beestje’

September 2022

Veel animo voor Topsprekersavond Tuinbouw Jongeren Oostland

September 2022

Hazera brengt ToBRFV IR-resistente rassen op de markt

September 2022

Aardwarmteproject Wippolderlaan start later

September 2022

Energiecrisis eist eerste grote slachtoffer

Oktober 2022

Westland Infra: wkk's vaker aan, geen nieuwe erbij

Oktober 2022

Plantise stopt

Oktober 2022

Grootste orchideeënkweker ter wereld stopt wegens hoge gasprijzen

November 2022

Eerste bijeenkomst Tuinbouw Jongeren Nederland geeft nieuwe energie

December 2022

Samen

KLUGT
QUALITY PLANTS

Ambitieuus en innovatief
familiebedrijf gespecialiseerd in de
opkweek van diverse groente en
sierteelt gewassen.

Op zoek naar een uitdaging:
www.klugtqualityplants.nl/vacature/

**30 miljoen
verpakkingen
op voorraad**

(zodat u er direct over kunt beschikken)

**GEWOON
DE SNELSTE
IN GOLFKARTON**

De Jong
Verpakking

www.dejongverpakking.com

Pak die kans

nodig blijven met teeltkennis. Zo zie ik bij onze digitale keurmeesters, de GearVisions, dat het (saaie, maar belangrijke) handmatige meetwerk wordt overgenomen door de machine en de keurmeester zich met behulp van data kan storten op het maken van een gegrond plan voor de toekomst. De machines voorzien hen van veel meer informatie, consistent en met de mogelijkheid meer vruchten te meten dan ze gewend waren, waardoor er betere keuzes gemaakt worden. De kwaliteit van de metingen gaat omhoog dankzij de machine, en de kwaliteit van de keuzes gaat omhoog doordat de keurmeesters zich kunnen richten op waar zij echt goed in zijn; de producten.

Ook onze oogstassistent, de GearRover, helpt de medewerkers; door aan te wijzen welke bloem oogstrijp is. Dit verkort de inwerktijd en zorgt voor een consistentere kwaliteit van het product. Daarnaast verzamelt hij data waarmee de kweker een oogstprognose kan maken en inzicht krijgt in de groei van het gewas. Met de huidige personeelsschaarste een handige aanvulling!

Elke crisis helpt om kritisch te bekijken hoe we dingen doen en hoe het anders kan. En het kán anders, er liggen fantastische mogelijkheden te wachten op het gebied van digitaliseren, automatiseren en robotiseren. Heb vooral geen zorgen om de kas van morgen, maar pak die kans en zorg vóór het succes van de kas van morgen!

Ongekend hoeveel crises zich opstapelen en hoe die allemaal de tuinders raken. Als jongere in de tuinbouw zie je misschien je toekomst in rook opgaan. Maar wat ik al jaren om me heen zie, is dat tuinders niet gauw klein te krijgen zijn, en zeker jongeren zien snel nieuwe mogelijkheden met nieuwe ontwikkelingen.

Die ontwikkelingen gaan razendsnel, maar dat is niks nieuws; Nederland is al heel lang voorloper op tuinbouwgebied. Ontdekkings die de groei van planten beïnvloeden -van het effect van CO2 100 jaar geleden tot de effecten van LED-licht de laatste jaren-, veredeling van nieuwe rassen -van betere productie tot ziekteresistentie-, onderzoeken naar benodigde meststoffen om verspilling te voorkomen; op al deze gebieden heeft Nederland grote doorbraken gehad. En vaak gaat het hand-in-hand. Zo zie je nu dat LED-verlichting een enorme vlucht neemt 'dankzij' de gascrisis.

Als we het over crisis hebben denk ik ook aan de personeelstekorten, hoe in andere sectoren zo veel geautomatiseerd is en tuinders vaak nog behoorlijk aan het tobben zijn. Er zijn veel eentonige handmatige handelingen en relatief weinig data-registraties. Als succesmaker bij Gearbox kom ik vaak bij kwekers en veredelaars, en zie daar prachtige dingen gebeuren, maar daar zijn veel mensen voor nodig. Gearbox maakt de (digitale) medewerkers van de toekomst -zo noemen we onze machines- en wij houden van hybride oplossingen; geen robots die alles overnemen, maar computers en robots die een handje helpen. Zo ondersteunen wij onze klanten met automatiseren en digitaliseren van de handelingen.

De kas van morgen is grotendeels gedigitaliseerd, daar ben ik van overtuigd, maar er zullen altijd mensen

Lisette van der Knaap
Gearbox

Dé glastuinbouwmakelaar bij uitstek

✓ taxaties

✓ reconstructie

✓ aan- en verkoop

✓ onteigening

✓ advies

VOLLEBREGT BARTEN

Poeldijksepad 5
2675 CL Honselersdijk
(0174) 63 11 31

VOLBAR.NL

VBO 1 MAKELAAR

Frestia
We're all about *taste*

Bekijk onze vernieuwde website:
www.frestia.nl

Frestia BV
Locatie Vogelaar
Locatie Oranjeveld
Locatie Anthuriumweg

info@frestia.nl
@frestia_official

Frestia Portugal
Locatie Malavado

ENERGIE BESPAREN EN TOCH BELICHTEN?

HET KAN MET DE DIMBARE DUTCH POWERHOUSE MONARCH

DE DUTCH POWERHOUSE MONARCH IS DIMBAAR!

EN DIT LEVERT TELERS ONEINDIG VEEL VOORDELEN OP...

Wisselende energietarieven?

Schakel de lampen aan wanneer de energieprijs laag is, schakel de lampen uit wanneer de energieprijs hoog is.

Continuïteit in lichtintensiteit

Simuleer zonsopgang & zonsondergang en speel in op fluctuaties in zonlicht.

Flexibele belichtingsstrategie

De lampen kunnen in een oneindig aantal groepen geplaatst worden, met een ongelimiteerd aantal wijzigingen per dag.

Ons team staat voor jou klaar

Advies op maat is waar Alfa Accountants en Adviseurs zich graag in onderscheidt.

Ben jij toe aan een enthousiast en gedreven adviesteam, dat écht naar je luistert en waarmee je kunt sparren over actuele ontwikkelingen? Bij ons staat er altijd zo'n team voor je klaar. Samen met jou kijken we graag vooruit en organiseren we beleidssessies waarin thema's worden behandeld die voor jouw bedrijf belangrijk zijn.

Alfa is gespecialiseerd in het midden- en kleinbedrijf en voelt zich sterk betrokken bij de regio. Voor veel Westlandse ondernemers zijn wij al jaren een enthousiaste en actieve sparringpartner. Op onze vestiging in Naaldwijk werken 80 medewerkers met ieder zijn eigen specialisme. Wij adviseren op fiscaal/ juridisch- en bedrijfskundig gebied, en daarnaast bieden wij ondersteuning op het gebied van salaris en personeel. Ontdek het zelf en neem contact met ons op!

Alfa Accountants en Adviseurs

Tiendweg 6
2671SB Naaldwijk

088 2532450
naaldwijk@alfa.nl

www.alfa.nl

Praktijkgerichte opleidingen voor de tuinbouwsector

Ontwikkel jezelf tot teeltexpert,
assistent-veredelaar, verkoper
binnendienst, productmanager of
bedrijfsleider.

Bezoek onze
website voor het
complete aanbod.

iholland
academy

HET ONMOGELIJKE MOGELIJK MAKEN

Samen met onze klanten werken wij continu aan het optimaliseren van bestaande producten en het ontwikkelen van innovaties.

Woordzoeker

S	K	O	P	L	O	S	S	I	N	G	V	T	E
T	I	E	T	I	C	A	P	A	C	T	E	N	U
S	A	S	I	T	A	A	M	I	L	K	E	V	I
R	A	N	I	N	S	I	N	L	A	R	R	E	N
E	R	E	B	R	H	M	I	S	G	I	K	R	S
M	D	K	P	O	C	C	O	I	U	S	R	B	P
E	W	E	W	L	H	F	E	K	J	I	A	I	I
N	A	W	L	T	A	B	O	T	E	C	C	N	R
R	R	K	O	N	R	N	G	T	R	O	H	D	A
E	M	P	E	O	R	E	T	N	S	E	T	E	T
D	T	O	N	N	E	T	W	E	R	K	T	N	I
N	E	N	E	I	T	A	V	O	N	N	I	A	E
O	E	E	I	T	A	R	G	I	R	R	I	T	W
N	E	L	E	T	R	A	A	B	R	E	E	W	S

AARDWARMTE
ENERGIEBRONNEN
INNOVATIE
INSPIRATIE
IRRIGATIE
KAS
KLIMAAT
LED

LICHT
NETCAPACITEIT
NETWERK
ONDERNEMERS
OPKWEKEN
OPLOSSING
PLANTEN
RISICO

STIKSTOFKRISIS
TOEKOMST
VEERKRACHT
VERBINDEN
WATERTECHNIEK
WEERBAAR TELEN

Oplossing

De keten verbinden

Leon Buskermolen
Hamplant

Als zoon van een rozenkweker uit Kudelstaart ben ik van kinds af aan betrokken bij onze mooie sector. Vrijwel mijn gehele carrière ben ik werkzaam geweest in of met de sierteeltsector en heb ik alle schakels in de keten van binnen en van buiten mogen ervaren. De belangrijkste conclusie die ik hierbij voor mijzelf heb getrokken

verduurzaming, digitalisering en de supply chain optimalisatie. Dat is natuurlijk makkelijker gezegd dan gedaan, want de ontwikkeling van de eisen en wensen op deze thema's gaan vaak sneller dan zelfs de grotere organisatie in onze sector kunnen bijhouden. Dit neemt niet weg dat zij hier wel het voortouw in moeten blijven nemen.

Wat mij zeer positief stemt is dat er zich steeds meer jong talent aandient bij onze bedrijven, die de carrièremogelijkheden zien in onze sector en

is dat iedere schakel in onze keten ook écht een functie heeft, iets wat nogal eens ter discussie worden gesteld. Wel merk ik hierbij op dat men het nog steeds lastig vindt om verder te kijken dan de eerst volgende schakel in de keten.

Met de vele uitdagingen waar we ook nu weer voor staan is het noodzaak om de gehele keten nu echt aan elkaar te verbinden en er gezamenlijk voor te zorgen dat we de consument in Europa niet alleen nu, maar ook in de toekomst blij kunnen maken met onze mooie duurzaam geteelde producten.

Dit betekent dat we als sector flinke stappen moeten maken op het vlak van marketing,

samen met ons de versnelling willen maken. Van hen moet het ook echt gaan komen, beseffende dat het in ieder geval binnen de handelsbedrijven vooral om mensen draait. Zij zijn misschien wel de echte kracht van onze sector!

De organisaties binnen de sector zullen steeds groter en professioneler worden, niet alleen uit strategische overweging maar ook als reactie op de forse kostenstijgingen. Dat brengt nieuwe managementuitdagingen met zich mee, maar vraagt ook om meer capaciteit voor innovaties, specialisaties en procesoptimalisaties. Zo blijven er nog volop uitdagingen maar zeker ook kansen om ons als sierteelt Nederland te onderscheiden.

START NU PROEFPERIODE | 6 MAANDEN, GEREDEUCEERD TARIEF

**crop
controller**

AUTONOMOUS DECISIONS FOR GREENHOUSE CULTIVATION

AUTONOOM TELEN MET CROP CONTROLLER

— OPTIMALISEER EN REALISEER JOUW UNIEKE TEELTSTRATEGIE MET ALGORITMES —

Zonder **nieuwe hardware** of **grote investeringen** kun je:

- ✓ **Tot 4 keer** meer hectares per teler aansturen
- ✓ **Tot 10% hogere** operationele winst behalen
- ✓ **5% minder** gebruik van **grondstoffen** realiseren
- ✓ Aanwezige **teeltkennis borgen**

Met **continue monitoring & ondersteuning** van een Autonomous Greenhouse Manager!

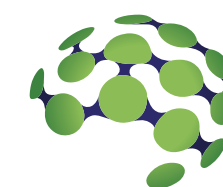
Wil je meer weten?

Meld je aan voor een 1-op-1 demo voor jouw kas:

blue-radix.com/demo

Of stuur ons een email:

info@blue-radix.com

**blue
radix**

THE SPECIALIST IN AUTONOMOUS GROWING

Ben je jong en sterk, BERG heeft werk!

0174-512 172 info@ruimtescheppen.nl www.ruimtescheppen.nl

**‘Alles draait
om het juiste
recept!’**

*Arjan van der Pligt, operationeel directeur,
Pligt Professionals*

**voeden en
tuinbouw**

Meststoffen zijn de basis voor een goede start van uw teelt. Het juiste recept is daarbij heel belangrijk. Van Iperen heeft daarom een nieuw meststoffenrekenprogramma ontwikkeld.
Meer weten? Kijk op iperen.com/recept

 VAN IPEREN
groeispecialist sinds 1921

iperen.com

Big impact starts small

Tim Kortekaas
Penningmeester TJW

Wie ben je

Ik ben Tim Kortekaas, 24 jaar oud en woon in Naaldwijk. In 2019 ben ik afgestudeerd in Bedrijfseconomie aan de Haagse Hogeschool. Inmiddels ben ik al ruim 3 jaar actief als subsidieadviseur bij Moore DRV. Vanuit ons kantoor in Naaldwijk, zit ik midden in de tuinbouwsector en voorzien wij onze klanten van proactief subsidieadvies. Hierdoor willen wij onze bijdrage leveren aan de ontwikkelingen in de sector. Ik ben sinds juni 2022 lid van het bestuur van Tuinbouw Jongeren Westland en zal per 1 januari 2023 penningmeester zijn. Dit is iets waar ik graag naar uit kijk.

Wat spreekt je aan in club TJW?

De glastuinbouw is steeds meer gebaat bij modernisering en dynamiek. De jongeren in het Westland krijgen de kans met frisse ogen nieuwe kennis toe te passen in onze sector. De kennisdeling die Tuinbouw Jongeren Westland stimuleert op ledenavonden waar jongeren samenkomen, is dan ook iets wat mij heel erg aanspreekt. Zelf heb ik in korte tijd al gemerkt hoeveel TJW bijdraagt aan mijn kennis en netwerk.

Leuk weetje over mijzelf

Ik heb zeven jaar lang in de tomaten gewerkt totdat ik mijn HBO- diploma haalde.

Wat wil je realiseren als bestuurslid?

Als penningmeester zal ik ervoor zorgen dat het geld, wat dankzij onze leden en sponsors wordt ingebracht, zorgvuldig

zal worden besteed aan activiteiten die jongeren in het Westland informeert over de ontwikkelingen in onze sector. Ook wil ik graag samen met de overige leden van het bestuur veel interessante ledenactiviteiten organiseren en zo iets teweeg brengen.

Hoe denk jij over het thema Zorgen over de kas van morgen?

Ik denk dat het een zeer actueel thema is, maar dat het thema zeker niet als negatief uitgelegd hoeft te worden. Ik merk dat er vanuit de sector volop naar de toekomst wordt gekeken. Hierbij zijn de zorgen uiteraard onderwerp van gesprek, maar er wordt altijd in oplossingen gedacht. Juist in deze tijden ontstaan er mooie dingen. Iets waar ik ook graag over meedenk.

“Ik kijk uit naar de leuke ledenactiviteiten die dit jaar gepland staan en hoop jullie daar te spreken!”

Wat zou je andere tuinbouwjongeren mee willen geven?

Ik zou anderen willen meegeven dat de tuinbouwsector de mooiste sector is om in werkzaam te zijn en dat, ondanks de zorgen, er enorm veel mooie dingen ontstaan en dat we door kennisdeling heel veel van elkaar kunnen leren.

Uitdagingen voor nu kansen voor later?

Als eerste zal ik mijzelf introduceren. Sinds juni ben ik gestart als Directeur Food & Agri van Rabobank in Leiden-Haaglanden. Niet verwonderlijk dat wij verantwoordelijk zijn voor de grootste glastuinbouwportefeuille van Rabobank. De banden met de glastuinbouw zijn goed en we dragen de tuinbouwjongeren een warm hart toe. Wat is 2022 een omslagjaar geweest voor de glastuinbouw.

Als ik terugkijk begon dit jaar met één van de vele lockdowns en nauwelijks files door het vele thuiswerken. Hoe moeilijk deze periode ook was, de impact op de glastuinbouw bleef beperkt. De vraag naar gezonde voeding nam toe en ook de vraag naar bloemen en planten werd gestimuleerd door het vele thuiszijn en thuiswerken. Hoe anders werd de wereld in februari met het conflict in de Oekraïne. De energieprijzen zijn in rap tempo opgelopen wat een groot effect heeft op de glastuinbouw. Daarnaast hebben we te maken met de schaarste op de arbeidsmarkt, de oplopende inflatie en de onzekere prijsvorming. De impact van de energiecrisis is verschillend per teelt en voor iedere onderneming weer anders. De energietransitie is hierdoor in een versnelling gekomen. Het is een grote uitdaging voor de glastuinbouw en vraagt veel van de innovatiekracht van de ondernemers, jong en

Katy van der Sand
Rabobank

oud. De jeugd is de toekomst en dat geldt zeker voor de versnelling van het innovatieve denken om te komen tot de duurzame tuinbouwsector van morgen. Ook Rabobank versnelt. Zo hebben we ons klimaatrapport gepubliceerd waarin we uitleggen waar we staan op onze weg om de klimaatdoelen van Parijs te halen. En eerlijk, we zijn er nog niet.

“We weten wat ons te doen staat: onze klanten helpen om te verduurzamen en zo samen de opwarming van de aarde een halt toe roepen”

Juist als financier kunnen we onze klanten helpen met verduurzamen dankzij ons netwerk, onze kennis en financiering. We zien hier al veel inspirerende voorbeelden van in de tuinbouwsector.

UW TOELEVERANCIER VOOR DE PROFFESIONELE GLASTUINBOUW

- Meststoffen
- (Biologische) gewasbescherming
- Verpakkingsmaterialen
- Folies & Gronddoek
- Irrigatie materiaal
- Mechanisatie
- Service producten

BEKIJK ONS COMPLETE ASSORTIMENT IN ONZE WEBSHOP:
WWW.BENFRIED.COM

Technologie

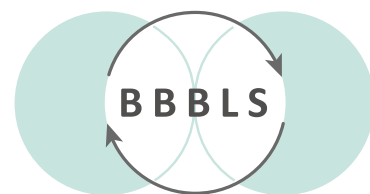
Bellenblazen voor gevorderden; dat is in een notendop wat we doen bij BBBLS (spreek uit: Bubbels). Wanneer de teler de kas wil isoleren blazen we deze zeepbellen in de dubbele (ETFE-folie) wand- en dakdelen van onze Energy Saving Greenhouse, waardoor het warmteverlies met een factor 10 omlaag gaat. In feite trekken we de kas zo dus een dikke winterjas aan.

Door deze extreem goede isolatie gebruikt onze kas tot 80% minder energie en hierdoor kan de warmtevraag helemaal fossielvrij ingevuld worden met een warmtepomp. Wanneer je dat doet met duurzame elektriciteit is het zelfs mogelijk om volledig CO₂-neutraal -en dus zonder gas- in een BBBLS kas te telen. Met diezelfde zeepbellen kunnen

we daarnaast in de zomer ook de instraling remmen indien nodig; dynamische isolatie én schaduw dus.

We verwachten halverwege 2023 BBBLS wanden en daken als nieuwe producten te kunnen lanceren (zonder klimaatsysteem) en daarbij bouwen we tot 0,5 ha een volledige BBBLS kas turn-key inclusief klimaatsysteem. Met deze wand- en daksystemen kunnen we dan ook bestaande kassen gaan ombouwen tot BBBLS-kassen; de z.g.n. Retrofit optie. Inmiddels hebben we 4 kassen gebouwd in Noorwegen en dit moment bouwen we bij Koppert Cress in Monster een demokas met steun van EU REACT. Deze BBBLS kas vanaf dit voorjaar te bezoeken. Interesse in een rondleiding? Stuur dan even een mailtje naar info@bbbls.net. www.bbbls.net

Bellenblazen voor gevorderden

“Door deze extreem goede isolatie gebruikt onze kas tot 80% minder energie en hierdoor kan de warmtevraag helemaal fossielvrij ingevuld worden met een warmtepomp.”

Voordelen

- Bespaar tot wel 80% op het energieverbruik jaarrond en tot wel 90% in de piekmomenten (U waarde = 0,5 W/m²/K)
- Ga van het gas af en stap over naar een duurzame all-electric oplossing
- Verdien de investering in een BBBLS-kas met de huidige energieprijzen (CAL2023) in 3-5 jaar terug (afhankelijk van de teelt)
- Optimaliseer de teelt met hoge CO₂ waarden en een lage ziektedruk dankzij het semi-gesloten ontwerp
- Stimuleer plantgroei met een hoge PAR lichttransmissie van 82% en rem in de zomer het overschot aan instraling
- Ontdek nieuwe klimaatstuuringsmogelijkheden en optimaliseer kas temperatuur, luchtvochtigheid, CO₂ en lichttransmissie

innovatie

Maak je geen
zorgen over

JOUW BAAN VOOR MORGEN

Vind 'm op:
www.abzuidholland.nl

**OXIN
GROWERS**

Samen sterker

Oxin Growers is de leidende telerscoöperatie in Nederland voor telers van vollegrondsgroenten, kasgroenten en fruit.

Dagelijks zetten onze leden zich in om smaakvolle groenten en fruit van topkwaliteit te leveren. Met elkaar. Want samen staan we sterker.

Verbinden

Oxin Growers brengt teelt, telers en afzet bijeen in de best denkbare combinaties, waardoor onze leden zoveel mogelijk kunnen ondernemen. Oxin Growers regelt daarbij de contracten, facturatie en betaling en ondersteunt de leden bij het behalen van gevraagde kwaliteitscertificaten. Onze aanpak is persoonlijk met aandacht voor het individuele lid. Dat maakt dat Oxin Growers de partij is voor grote en kleine teeltbedrijven, voor volumeproducten en specialty telers.

De voordelen op een rijtje:

- Op maat ontzorging voor onze leden
- Afzetzekerheid
- Lage contributiekosten
- Toegang tot GMO-subsidie
- Betalingszekerheid
- Belangenbehartiging
- Direct en persoonlijk contact
- Betrouwbaar. Onze werkwijze is transparant. Bij Oxin Growers krijgen leden gelijke kansen
- Inkoop van teeltbenodigdheden en verpakkingsmateriaal tegen de beste prijs uit de markt

+31 (0)180 203 203 - info@oxin-growers.nl - oxin-growers.nl

Breeding to feed the world

We zijn altijd op zoek naar talent!

Help jij ons bij de uitdaging om mensen over de hele wereld toegang te geven tot gezonde groente?

Kijk op onze website voor informatie over stages en vacatures. Of stuur ons een open sollicitatie.

enzazaden.com/nl

Nathalia Langedijk
Researcher
Seed Technology

Globe Plant ...met zorg opgekweekt!

Al onze producten worden duurzaam opgekweekt, mede door gebruik van aardwarmte

minder aardgas gebruik - minder CO2 uitstoot!

Groenteplanten

- Paprika's
- Tomaten
- Komkommers
- Etc.

Snijgerbera's

Ook voor geënte groenteplanten bent u bij ons aan het juiste adres!

Globe Plant bv | Veckdijk 62b 3237 LV Vierpolders | +31 (0)181 40 90 90 | www.globeplant.nl

Een mooie gezonde plant opkweken is onze zorg, uitdaging en kans

Vera Grootcholten
Globe plant

In 1961 is ons bedrijf in Poeldijk opgericht door onze vader Albert Grootcholten. Hij startte met 2.500 m2 vollegrond en 1.100 ramen platglas, 4 druivenkassen en een olieketel. Hier kreeg Albert de kans om de overstap te maken van teler naar plantenkweker. Zijn buurman vroeg: "Jij maakt zulke mooie planten voor jezelf. Zou je die ook voor mij kunnen zaaien en opkweken?" Zo is Globe Plant begonnen. Er waren er veel uitdagingen zoals bijvoorbeeld de olie crisis, maar ook kansen. Met vallen en opstaan, heeft Albert een bloeiend bedrijf opgebouwd.

Aan uitdagingen nooit een gebrek voor Globe Plant. Zo stond het jaar 2022 in het teken van investeren in een nieuwe vestiging en het totaal verbouwen hiervan. Hierdoor is het teeltareaal bijna verdubbeld. Het jaar 2023 brengt weer een andere uitdaging, namelijk het verduurzamen van de energiehuishouding op onze locaties. Zo zijn we in Vierpolders "van het gas af", doordat we sinds 2016 verwarmen met aardwarmte. Daarnaast zijn we in november gestart met opkweek van uitgangsmateriaal op onze nieuwe locatie in Brielle. In Brielle maken we gebruik van een WKK om het dure gas zo efficiënt mogelijk te gebruiken en verder heeft belichten met LED ook onze aandacht.

Ondanks de huidige crisis en bijbehorende uitdagingen, zien wij nog steeds kansen. De stap voor uitbreiding is

weloverwogen en doordacht genomen door de directie bestaande uit Johan en Paul Grootcholten, Thijs van de Westelaken & mezelf. Door een goede taakverdeling maken we het beste gebruik van ieders kwaliteiten. We zijn dan ook dag en nacht bezig om een mooie gezonde plant op te kweken.

De juiste balans is het geheim van een goed functionerend bedrijf, volgens Johan Grootcholten. "Onze core business is het zaaien, enten en opkweken van warme groenteplanten", zegt hij. "Van half oktober tot eind februari moet alles daar voor wijken. Buiten die periode is er ruimte voor andere activiteiten, zoals de opkweek in opdracht voor andere bedrijven.

"Onze groei is gebaseerd op het vertrouwen van klanten, in de persoonlijke service en de kwaliteit die wij leveren", vult Thijs aan. "Kansen en risico's gaan we niet uit de weg, maar we overwegen ze goed en bedenken een plan, we zijn geen avonturiers. Het mooiste compliment dat een klant me ooit gaf, was dat hij van ons altijd dezelfde planten ontving. Daar willen we geen concessies aan doen door onszelf voorbij te lopen."

v.l.n.r.: Paul Grootcholten, Vera Grootcholten, Thijs van de Westelaken, Johan Grootcholten

Santen & Gasille. Makelaars en adviseurs met verstand van heel veel zaken.

U wilt een agrarisch bedrijf kopen of verkopen. Of een ander landelijk object. Als mkb'er zoekt u een nieuwe locatie voor uw bedrijf. Uw tuinbouwbedrijf kan een financiële injectie gebruiken. Of u heeft geld achter de hand en u zoekt een belegging. Verschillende situaties, één makelaar en adviseur: Santen & Gasille.

Uw partner in glastuinbouw en vastgoed

Gespecialiseerd als we zijn combineren we expertise van glastuinbouw, finance en bedrijfshuisvesting onder één dak. Met medewerkers die experts zijn in hun vak en u van A tot Z begeleiden. Benieuwd wat we met onze kennis van zaken voor u kunnen doen? Neem vrijblijvend contact op.

SANTEN & GASILLE
MAKELAARS & ADVISEURS

Oude Liermolenweg 3, 2678 MN De Lier
0174 - 511 300 • bedrijven@santen-gasille.nl
www.santen-gasillebedrijven.nl

Klaas Quartel BV
LOON- EN TRANSPORTBEDRIJF
's-Gravenzande Tel. 0174 - 41 33 37

ELEKTRAVON · HAKET
tuinbouw-projectpartner

elektrotechniek
assimilatie belichting
klimaatcomputers
inspecties en onderhoud
alarmering systemen

gecertificeerd sterdealer
Hoogendoorn Automatisering

Industriestraat 10
2671 CT Naaldwijk
tel: 0174-612210
fax: 0174-621062

www.elektravonhaket.nl

watertechniek
wateropslag
substraatunits
osmose installaties
bevochtiging

Molenweer 12
2291 NR Wateringen
tel: 0174-513437
fax: 0174-513618

**Let's
improve
together.**

Smarter solutions
for a better and
sustainable future

Let's improve together

Wereldwijd zijn allerlei technologische ontwikkelingen gaande die de hortisector disruptief kunnen veranderen. Het is belangrijk wendbaar te blijven: door krachtenbundeling, inzetten van nieuwe technologieën en samenwerken aan innovaties met telers, leveranciers en startups.

Let's improve together staat voor de manier waarop Royal Brinkman wendbaar blijft; sámen met telers, leveranciers en overige partners. Met gespecialiseerde producten en oplossingen leggen we de focus op de wens van de teler met als doel de tuinbouw wereldwijd te verbeteren.

**Kijk voor onze producten en oplossingen
op royalbrinkman.nl**

royal brinkman
global specialist in horticulture

Uw kas perfect in het krijt?

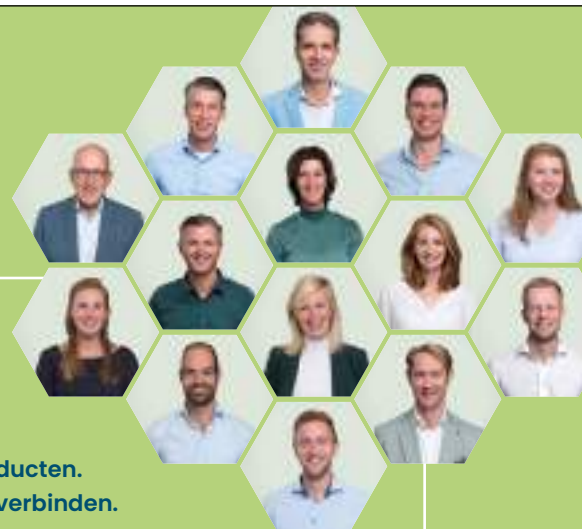
Eén belletje is genoeg:
0174 623 655

www.paulsosef.nl

Florpartners

Dat is SLIM floreren.

De noodzaak om te innoveren, samen te werken en beter te organiseren is groot. Het tuinbouwcluster zal grote transitieën door moeten maken om een nieuwe balans te krijgen in de 4 G's: Gezonde aarde, Gezonde mensen, Gezond rendement en Gezonde & liefdevolle producten. Daarom zoeken we als Florpartners naar oplossingen die verbinden.

De liefde voor de ondernemers en de tuinbouw zit bij Florpartners in ons DNA. Van coöperaties en andere samenwerkingsverbanden tot toonaangevende bedrijven en nieuwkomers in de sector: we staan onze brede klantenkring bij in hun strategische keuzes én de uitvoering ervan.

Ga naar de website van Florpartners. Ontdek hier ook meer over Floric, een Florpartners initiatief, waar leiderschap en talentontwikkeling een thuis krijgen.

Florpartners
Dat is SLIM floreren.

Met je bedrijf overstappen op elektrisch?

Het kan eerder dan je denkt

Bijna al je elektrische voertuigen voor je bedrijf kun je leasen met Rabo Lease. Een busje, een graafmachine of zelfs een vrachtwagenpark. De voordelen? Je bent direct zelf eigenaar, aantrekkelijke gebruikskosten en je houdt toegang tot milieuzones.

Meer weten?
Kijk op
rabobank.nl/elektrisch

de coöperatieve **Rabobank**

The best way to predict the future is to **create it.**

strategy
branding
concept & design
online

speax.nl

speax Creative Minds

